

Asia: VN/23654/2021

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta/Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av arkivlagen och lagen om Riksarkivet

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1 Asian tausta ja valmistelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoja koskien luonnosta hallituksen esitykseksi arkistolain ja Kansallisarkistosta annetun lain muuttamisesta. Rikosseuraamuslaitos toteaa uudistushankkeen olevan kokonaisuutena tarpeellinen ja kannatettava.

2 Nykytila ja nykytilan arviointi

Tältä osin Rikosseuraamuslaitoksella ei ole kommentoitavaa asiassa.

3 Tavoitteet

Rikosseuraamuslaitos pitää uudistushankkeen tiedonhallinnon, tietosuojan, asiakirjajulkisuuden ja perustuslain näkökulmiin liittyviä tavoitteita kannatettavina. Esityksen sisältämää terminologian selkeyttämistä, Kansallisarkiston toimivallan määrittämistä, Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin käytettävyyden edistämisen tavoitetta sekä asiakirjallisen kulttuuriperinnön turvallisen säilyttämisen ja arkistoitujen asiakirjojen saatavuuden edistämisen tavoitteita voidaan pitää kannatettavana.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Tältä osin Rikosseuraamuslaitoksella ei ole kommentoitavaa asiassa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot ja kansainvälinen vertailu

Tältä osin Rikosseuraamuslaitoksella ei ole kommentoitavaa asiassa.

6 Yksityiskohtaiset perustelut

Arkistolain 1 a §:n osalta Rikosseuraamuslaitos toteaa, että lain tarkoituksen määrittelyssä voisi olla tarpeen harkita myös tutkimuksen tarpeen huomioimisen ja tutkimuksen turvaamisen mainitsemista.

Arkistolain 14 §:ssä todettaisiin, että valtion virastojen ja laitosten, tuomioistuinten ja muiden lainkäyttöelimiä, sekä muiden valtion viranomaisten on siirrettävä arkistoitavat asiakirjat ja niitä koskevat arkistometatiedot sähköisessä muodossa Kansallisarkistolle. Kansallisarkisto määrää siirron teknisistä toteuttamistavoista. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin poikkeamisesta siirrosta ja sähköisestä muodosta, niin että poikkeaminen olisi mahdollista, jos se on välttämätöntä turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen käsittelyä koskevien vaatimusten, muiden tietoturvallisuusvaatimusten tai muun asiakirjan luonteeseen liittyvän välttämättömän syyn vuoksi. Perusteluissa todetaan poikkeamisen osalta, että poikkeusmahdollisuuksia tulee arvioida suppeasti ja poikkeamisen tulee olla välttämätöntä. Välttämättömiä syitä voisi olla, että jos 2 momentin mukainen toimija olisi hankkinut tai sillä olisi käytössä muu mitat täyttävä arkistojärjestelmä taikka, jos sen aineisto on sellaista, ettei sitä voida digitoida. Muita asiakirjan luonteeseen liittyviä syitä tulisi arvioida siten, ettei poikkeaminen olisi kuin poikkeuksellisesti mahdollista ja vain perustelluista ja todellisista syistä, jotta arkistoinnin tavoitteet ja saatavuus voidaan taata. Poikkeaminen ei olisi siten mahdollista esimerkiksi kustannusperusteisesti.

Rikosseuraamuslaitos nostaa tältä osin harkittavaksi, olisiko mahdollisia välttämättömiä syitä tältä osin tarpeen vielä laventaa. Mikäli virastolla on hiemankin suurempi massadigitoinnin ulkopuolelle jäävä aineisto, voi aineiston digitointi hyväksytysti olla mahdotonta nimenomaisesti kustannussyistä.

7 Lakiehdotukset

Tältä osin Rikosseuraamuslaitoksella ei ole kommentoitavaa asiassa.

8 Muut huomiot

Tältä osin Rikosseuraamuslaitoksella ei ole kommentoitavaa asiassa.

Rikosseuraamuslaitos